

Jadwiga Zamoyska, z domu Działyńska – działaczka charytatywna, społeczna i edukacyjna, Służebnica Boża Kościoła Katolickiego, stworzyła własny program wychowania poprzez pracę. Urodziła się 4 lipca 1831 roku w Warszawie. Była córką Tytusa Działyńskiego i Gryzeldy Celestyny z Zamoyskich. Pierwsze lata życia spędziła w galicyjskich Oleszycach, od 1838 roku przebywała w odzyskanym przez ojca Kórniku. Ojciec wpoił ukochanej córce patriotyzm, umiłowanie tradycji, pasję naukową, a także tolerancję, upór, niezależność w myśleniu i działaniu oraz krytyczny dystans wobec rzeczywistości. Od ojca pobierała pierwsze nauki, matka była dla niej przewodnikiem duchowym. Kształciła się w domu pod kierunkiem prywatnych nauczycielek, Wandy Żmichowskiej i angielski Anny Birt. Z powodu słabego zdrowia dorastająca Jadwiga była pomijana i ignorowana przez środowisko szlacheckie. Swój czas poświęcała na zgłębianie zagadnień ekonomicznych w bibliotece rodzinnego majątku. Utrzymywała także kontakty z prekursorem pracy organicznej w Wielkopolsce dr. Karolem Marcinkowskim. Wielki wpływ na jej przyszłe wybory miał wyjazd do Wiednia i Paryża, gdzie odwiedziła dziadka Stanisława Kostkę Zamoyskiego oraz Władysława Zamoyskiego. Po niemal roku, w grudniu 1851 roku, powróciła do Wielkopolski. Wówczas otrzymała od brata swojej matki, generała Władysława Zamoyskiego, polityka konserwatywnego związanego z Hotelem Lambert, list z propozycją małżeństwa. Po uzyskaniu dyspensy Stolicy Apostolskiej, w 1852 roku, wyszła za mąż. Przeniosła się do Paryża, towarzyszyła mężowi w podróżach politycznych, m.in. do Turcji i Wielkiej Brytanii. Z małżeństwa z Władysławem Zamoyskim, oprócz syna Władysława, miała także syna Witolda i dwie córki, przedwcześnie zmarłą w Anglii Marię i drugą także Marię.

Po śmierci męża, w 1868 roku, pozostała we Francji. Wtedy też wykrystalizował się jej program działalności społecznej. Wpisywała się ona nie tylko w wielką falę aktywizacji społecznej kobiet w drugiej połowie XIX wieku, ale również w odrodzenie życia religijnego w Polsce pod zaborami i w środowiskach emigracyjnych. W Paryżu związała się z zakonem oratorian i pod wpływem ich idei tworzenia stowarzyszeń religijnych bez obowiązkowych ślubów zakonnych, postanowiła założyć „szkołę życia chrześcijańskiego”. Na przeszkodzie tym planom stanął jednak brak środków. Swoją ideę

mogła zrealizować po śmierci brata Jana Działyńskiego i przejęciu dóbr kórnickich przez jej syna Władysława Zamoyskiego. W 1881 roku powróciła do Kórnik i rok później założyła Szkołę Domowej Pracy Kobiet, czyli szkołę gospodarczą dla dziewcząt, która kształciła w oparciu o wartości chrześcijańskie. W 1885 roku bismarckowskie władze Niemiec wydały decyzję o deportowaniu ze swojego terytorium wszystkich Polaków nieposiadających obywatelstwa niemieckiego. Zamoyska i jej syn zmuszeni zostali do zamknięcia szkoły. Placówka odrodziła się kilka lat później w Tatrach, w Kuźnicach, które jej syn nabył w 1889 roku na licytacji. Szkoła Jadwigi Zamoyskiej zyskała poparcie władz kościelnych oraz duże zainteresowanie w społeczeństwie. Program nauczania obejmował przede wszystkim wychowanie religijne i zajęcia praktyczne z szycia, haftu i gotowania, ale także zajęcia z rysunków, literatury, geografii, historii Polski oraz naukę śpiewu. Wybuch I wojny światowej zastał Jadwigę i Władysława Zamoyskich we Francji. Do Polski powrócili dopiero w 1920 roku. W uznaniu jej zasług położonych dla Rzeczypospolitej Polskiej na polu działalności wychowawczej i filantropijnej, marszałek Józef Piłsudski dekretem z 13 lipca 1921 roku zaliczył Zamoyską w poczet Kawalerów Orderu Odrodzenia Polski IV klasy. Ostatnie lata życia spędziła wraz z synem w Kórniku, gdzie 4 listopada 1923 roku zmarła i została pochowana.

Już na początku lat trzydziestych podjęto starania o jej beatyfikację. W Bibliotece Kórnickiej znajdują się notatki dotyczące starań Stowarzyszenia Matki Boskiej Dobrej Rady w Kuźnicach o rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego. Kuria Metropolitalna w Poznaniu oficjalnie rozpoczęła go 27 listopada 2012 roku, co oznacza, że Jadwidze Zamoyskiej przysługuje tytuł Służebnicy Bożej. To określenie stosowane w Kościele Katolickim oznaczające osobę zmarłą, otoczoną kultem prywatnym, wobec której rozpoczęto proces beatyfikacyjny.

Zamoyska publikowała dzieła o tematyce religijno-wychowawczej. Najważniejsze z nich to: „O miłości ojczyzny”, „O pracy”, „O wychowaniu”. Opracowywała i wydawała różne drobne druki dotyczące szkoły np. programy, warunki przyjęcia, spis wyprawki. Opracowała i wydała również anonimowo, nakładem Biblioteki Kórnickiej, podręczniki dotyczące piekarstwa i mleczarstwa. Przygotowała

także do druku pamiątniki męża. Dzieło „Jenerał Zamoyski” ukazało się w sześciu tomach nakładem Biblioteki Kórnickiej.

Źródła:

<http://www.bkpan.poznan.pl/historia/jadwiga-z-dzialynskich-zamoyska/>

<https://dzieje.pl/wiadomosci/100-lat-temu-zmarla-jadwiga-zamoyska-patronka-roku-2023>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jadwiga_Zamoyska